

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і менеджмент організацій

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь _____ **магістр** _____
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ **07 Управління та адміністрування** _____
(шифр і назва галузі знань)

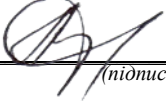
спеціальність _____ **073 Менеджмент** _____
(спеціалізація) *(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))*

освітня програма **«Менеджмент. Управління закладом освіти»**

тип дисципліни _____ **вибіркова** _____
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
факультету управління, адміністрування та
інформаційної діяльності

Драгієва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою управління підприємницькою та
туристичною діяльністю
протокол № 9 від 11.01.2023 р.

Завідувач кафедри Метіль Т.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми

к. е. н., доцент кафедри управління підприємницькою та
туристичною діяльністю ІДГУ Шевченко-Перепьолкіна Р.І.

Рецензенти програми:

д. е. н., професор кафедри управління підприємницькою та
туристичною діяльністю Меркулов М.М.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	<i>Лекції:</i>	
	16	4
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	-
Семестр: 1-2	<i>Семинарські заняття:</i>	
	16	4
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 3	-	-
- самостійна робота: 6	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	88	112

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни особливості функціонування організацій у їхньому взаємозв'язку із зовнішнім середовищем та сукупність управлінських відносин у підсистемах організації.

Метою вивчення дисципліни *Теорія і менеджмент організацій* є: формування у студентів уявлення про ефективну організацію, фактори її внутрішнього та зовнішнього середовища, життєвий цикл організації, типи організаційних структур та їх особливості, специфіку управління підсистемами організації та оцінювання ефективності діяльності організації.

Передумови для вивчення дисципліни базується на вивченні таких дисциплін, як «Стратегічний менеджмент та маркетинг», «Економіка підприємства».

Міждисциплінарні зв'язки дисципліна *Теорія і менеджмент організацій* є підґрунтям для подальшого вивчення дисциплін «Стратегічний менеджмент та маркетинг», «Економічне управління діяльністю суб'єктів господарювання», «Кадровий менеджмент», «Мотиваційний менеджмент», «Антикризовий менеджмент», «Менеджмент інноваційної діяльності».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання

- спеціалізованих концептуальних знань, набутих у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи;

- критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на міжпредметних галузях.

2. Уміння

- розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог

3. Комунікація:

- зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;

- використання державної мови у професійній діяльності.

4. Автономність та відповідальність:

- прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди;
- здатність до подальшого навчання.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій	4	2	2				8							12
2.	Структура організації як чинник забезпечення її ефективності	4	2	2				10	4	2	2				13
3.	Організаційне проектування	4	2	2				10							12
4.	Управлінські моделі	4	2	2				14							12
5.	Управління підприємствами різних організаційно – правових форм. Управління об'єднаннями підприємств	4	2	2				12	4	2	2				16
6.	Системи функціонального менеджменту	4	2	2				10							13
7.	Управління колективами. Управління організаційними конфліктами	4	2	2				12							15
8.	Діагностика управління організацією	4	2	2				8							15
Проміжний контроль								4							4
Разом:		32	16	16				88	8	4	4				112

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій

Підходи до визначення організації як універсальної категорії. Організація як процес. Організація як явище. Основні ознаки соціальних організацій. Загальні властивості організації. Принципи функціонування організацій. Система законів організації.

Зовнішнє і внутрішнє середовище організації. Внутрішнє середовище організаційної системи та його складові (структура, цілі, завдання, технологія, персонал, організаційна культура). Зовнішнє середовище організації та його основні чинники. Чинники прямої дії (мікросередовище організації). Чинники непрямой дії (макросередовище організації). Характеристики зовнішнього середовища організації.

Класифікація організацій. Формальні і неформальні організації. Громадські і господарські організації.

Визначення менеджменту організації. Основні функції управління. Специфічні функції менеджменту організацій. Рівні керівництва. Менеджери та їхня роль в організації. Ролі, які виконує сучасний керівник організації. Принципи управління організацією. Управлінські рішення та методи їх прийняття (раціональний, інтуїтивний, адміністративний). Етапи процесу прийняття рішень. Стили управління.

Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності

Структура організації та принципи її побудови. Структурний підхід до організації. Горизонтальний поділ праці. Вертикальний поділ праці. Функціональна департаменталізація. Територіальна департаменталізація. Виробнича департаменталізація. Проектна департаменталізація. Формальна та неформальна організаційна структура. Централізація і децентралізація в організаційному управлінні.

Особливості застосування лінійних організаційних структур. Функціональні організаційні структури: переваги та недоліки. Лінійно-функціональні організаційні структури. Лінійно-штабна структура. Дивізіональна структура управління: переваги, недоліки і сфера застосування. Продуктова структура. Територіальна структуризація. Організаційна структура, орієнтована на споживача. Оргструктура на базі стратегічних одиниць бізнесу (СОБ).

Особливості органічних організаційних структур. Проектно-цільова структура: переваги, недоліки і сфера застосування. Матрична організаційна структура. Мережеві організаційні структури. Внутрішні мережі. Стабільні мережі. Динамічні мережі. Множинні організаційні структури (холдинги, конгломерати).

Тема 3. Організаційне проектування

Організаційне проектування: сутність, цілі та принципи. Універсальні погляди на проєкт організації. Бюрократична (механістична) модель організації та її основні ознаки. Органічна модель організації: характеристика та умови застосування.

Етапи організаційного проектування. Методи організаційного проектування (метод аналогій, експертний метод, метод структуризації цілей, метод організаційного моделювання).

Основні чинники впливу на організаційне проектування: стан зовнішнього середовища, технології діяльності в організації, стратегічний вибір керівництва організації щодо її цілей, поведінка працівників, розмір).

Коригування організаційних структур. Причини коригування організаційних структур: незадовільне функціонування підприємства, перевантаження вищого керівництва, відсутність орієнтації на перспективу, розбіжності з організаційних питань, зростання масштабу діяльності, об'єднання господарюючих суб'єктів, зміна технології управління, зовнішня економічна обстановка.

Оцінка ефективності організаційних проєктів.

Тема 4. Управлінські моделі

Модель управління як системоутворювальний комплекс методів, набір форм впливу, принципів. Компоненти управлінської моделі: цільові установки менеджменту, характер впливу зовнішнього оточення, варіація результативності, органи управління та внутрішній потенціал організації.

Цільові управлінські моделі: самовиживання організації, якісного або кількісного росту організації; виведення організації у лідери; управління за цілями; управління за "слабкими сигналами".

Економічні моделі управління: максимізації темпів самозростання функціонального капіталу; виводу організації з кризового стану; виводу з безприбуткового стану.

Моделі забезпечення конкурентоздатності організації: фірми-лідера; "переслідування"; "рівноправ'я".

Поведінкові моделі управління: влади та реалізації владних повноважень.

Адміністративні управлінські моделі: жорстка директивна; ліберальне адміністрування; внутрішньоорганізаційне підприємництво; співучасті; м'яке адміністрування; самоврядування. Комбінація управлінських моделей.

Тема 5. Управління підприємствами різних організаційно – правових форм. Управління об'єднаннями підприємств

Тенденції розвитку різноманітних підприємств та їх об'єднань. Особливості організації і функціонування підприємств різних форм власності й господарювання.

Мотиви господарського об'єднання підприємств. Управління асоціацією. Управління корпорацією. Управління концерном. Управління консорціумом. Управління холдинговою компанією. Управління іншими видами об'єднання підприємств.

Тема 6. Системи функціонального менеджменту

Взаємозв'язок між менеджментом та маркетинговою діяльністю. Основи маркетингового менеджменту. Управління матеріально-технічною підсистемою. Управління маркетинговою діяльністю. Маркетингові служби підприємств та організація їх діяльності.

Управління фінансово-економічною підсистемою: оборотом, запасами, основними фондами, поточними витратами, доходами та прибутками.

Основи фінансового менеджменту. Фінансові основи формування майна, управління обіговими активами, формування власних та залучення позикових фінансових ресурсів, організація фінансового планування на підприємстві аграрної галузі.

Інвестиційний менеджмент. Класифікація інвесторів, їх права та обов'язки. Інвестиційні ризики. Інвестиційна стратегія та інвестиційна політика аграрного підприємства. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Бізнес-план як метод інвестиційної діяльності.

Тема 7. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами

Сутність і характеристики колективу. Вплив колективу на поведінку працівників. Типи колективів. Формування і розвиток трудового колективу в організації. Фактори впливу на ефективність роботи колективу. Робота менеджера з неформальними групами.

Природа конфлікту в організації. Причини конфліктів. Структура організаційного конфлікту. Наслідки конфліктів в організації. Види виробничих конфліктів. Технологія управління конфліктами: правила управління конфліктами, методи і стилі розв'язання конфліктів.

Тема 8. Діагностика управління організацією

Діагностика управління підприємством як визначення чинників, що обумовлюють виникнення проблем. Діагностика сильних і слабких внутрішніх сторін діяльності підприємства. Види та етапи діагностики.

Процес діагностики. Методи проведення діагностичних досліджень. Показники діагностичного дослідження. Самодіагностика як інструментарій підвищення якості управління підприємством. Управлінське консультування як вид діяльності.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій.

Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності.

Тема 3. Організаційне проєктування.

Тема 4. Управлінські моделі.

Тема 5. Управління підприємствами різних організаційно – правових форм. Управління об'єднаннями підприємств.

Тема 6. Системи функціонального менеджменту.

Тема 7. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами.

Тема 8. Діагностика управління організацією.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Розподіл годин на виконання СРС

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	5	1
2.	Підготовка до семінарських занять	16	4
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	4
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	32	72
5.	Виконання тестових завдань	10	8
6.	Підготовка рефератів	8	10
7.	Робота з інтернет-ресурсами	3	3
8.	Огляд наукової літератури	10	10

Завдання для індивідуальної самостійної роботи студентів, що навчаються на денній та заочній формі подано у силабусі дисципліни

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та окрім завдання визначених до кожної теми передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до теми навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю: усне опитування, перевірка завдань індивідуальної самостійної роботи.*

6.2. *Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.*

6.3. *Форми підсумкового контролю: залік.*

6.4. *Засоби діагностики результатів навчання: подано у силабусі навчальної дисципліни.*

6.5. *Критерії оцінювання результатів навчання: подано у силабусі навчальної дисципліни.*

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Бондар-Підгурська О. В., Глебова А. О. Ділове адміністрування (корпоративне управління) : навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2015. 448 с.

2. Гуторова О. О. Менеджмент організації: навч. посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 267 с.

3. Довгань Л.Є., Малик І.П., Мохонько Г.А., Шкробот М.В. Менеджмент організацій: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с.

4. Лазоренко Т.В., Пермінова С.О. Основи менеджменту: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021. 166 с.
5. Менеджмент: навч. посіб. Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
6. Менеджмент організацій. Теорія та практика: навч. посіб./за редакцією Мошенка Г.Є. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 808 с.
7. Монастирський Г.Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: «Крок», 2019. 368 с.
8. Мошек Г.Є., Ковальчук М.М., Поканевич Ю.В. Менеджмент: навч. посіб.; за заг. редакція Г. Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2015. 550 с.
9. Назарчук Т.В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 560 с.
10. Основи менеджменту. Теорія і практика: навч. посіб. за ред. Г. Є. Мошека. Київ: Ліра-К, 2017. 528 с.
11. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент: підручник. Київ : Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.
12. Палеха Ю.І., Основи менеджменту теорія і практика: навч. посіб. Київ: Ліра-К. 2018. 528 с.
13. Петруня Ю. Є., Петруня В. Ю. Менеджмент. Практикум: навч. посіб. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 104 с.
14. Селютін В. М., Яцун Л. М., Ольшанський О. В. Теорія організації: навч. посібник. Харків: ХДУХТ, 2017. 280 с.
15. Сенишин О. С., Кривешко О. В. Маркетинг: навч. посібник. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с.
16. Фінансовий менеджмент: підручник за редакцією д-ра екон. наук, професора Кнейслер О.В. Тернопіль: Вид-во «Економічна думка», 2018. 478 с.
17. Черненко Н.М. Теорія і менеджмент організації: навч. посіб. Серія «Управління закладом освіти». Одеса: ПНПУ, 2018. 202 с.
18. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с.

Допоміжні:

1. Баценко Л. М., Галенін Р. В., Ксенофонтова М. М. Теорія організації: навч. посіб. Сум. нац. аграр. ун-т. Суми: Мрія, 2016. 362 с.
2. Жалінська І. В. Становлення сучасних теоретичних положень про організацію в аспекті розвитку науки управління. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 1 (79). С. 55-71.
3. Іващенко М. В., Ізюмцева Н. В. Механізм підвищення відповідальності працівників. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Том 2, №25. С. 446-454.
4. Кожушко, Л.Ф. Менеджмент організацій: теорія та практика: навч. посіб. Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне : НУВГП, 2016. 396 с.
5. Осадча Н. В., Літовченко Б. В. Теорія організації як основа формування засад самоменеджменту. *Вісник економічної науки України*. 2016. № 1. С. 98-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2016_1_17
6. Селютін В. М. Самоменеджмент: навч. посібник. Харків: ХДУХТ, 2017. 206 с.
7. Скібіцька Л.І. та ін. Офісний менеджмент: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 616 с.

Інтернет-ресурси:

1. Інтернет-портал для управлінців. URL.: www.management.com.ua
2. Інтернет-портал з проблем менеджменту. URL.: www.12manage.com
3. Український щотижневик «Експерт». URL.: www.expert.ua
4. Українська мережа ділової інформації. URL.: www.liga.net
5. Інтернет портал для управлінців. URL.: <http://www.management.com.ua/>

